

Prolog

Tom

Konačno napuštam svoju ženu, ostavljam je da radi šta zna i hrabro krećem u uzbudljivi novi život pun preterivanja u piću, bogato obdarenih stjuardesa, dokolice, čvrsto prospavanih noći i blistave slobode koju želiš da svima obnaroduješ, bez pompe. Otvaram ulazna vrata i klizim u svežu noć, baš kao da sam zbrisao iz kancelarije na čips i par konzervi stela piva. Nema dece koja ridaju, nema supruge da cepa odeću i izbacuje je kroz prozor spavaće sobe, nema mlade lepotice što turira sportski automobil kojim ćemo otperjati.

Zatvaram vrata za sobom i po navici se hvatam za džep da proverim da li sam poneo ključ, a onda se setim da je ostao u hodniku, u staklenoj činiji koju smo kupili na medenom mesecu u Sijeni. Opipam opet, pa shvatim da mi neće ni trebati. Trebaće mi taman koliko i đoka konju za ljuľjanje, kako bi to sočno kazao moj deda.

Napolju je oktobarski miris trulog lišća ustupio mesto sumpornom novembarskom smradu. Vatromet za proslavu noći Gaja Foksa i hinduskog Divalija¹ obasjava sumorno nebo. U daljini zavijaju sirene. Na nekom drugom mestu dešava se nešto ružno: tamo na kraju ulice Kilburn haj roud predstavnici zakona

¹ Divali – praznik koji se slavi 5. novembra (prim. prev.).

dokono čekaju da se ljudi ponapijaju i da započne akcija. Prelazim ono nekoliko koraka do kraja baštenske staze, stajem na pločnik i, kao i uvek, pažljivo zatvaram kapiju za sobom. Susedi Džud i Simeon su kod kuće; kroz spuštene zavese probija se plavkasta svetlost televizora. Na trenutak se pitam šta li gledaju.

Mislim, znači, to se tako radi. Mi muškarci naprosto uveče odemo svojim putem. Otvorimo vrata i odemo. Ništa komplikovano, ništa spektakularno, baš je vala *lako*. Kao da pomalo i želimo nešto buke i dizanja prašine, malo drame da napravimo uzbuđenje onima koji krišom vire iza zavesa. Sam bog zna da bi ovoj ulici trebalo da malo živne, kako bi ljudi imali nešto o čemu da brbljaju, a da to ne budu ograničenja parkiranja i potencijalno proširenje zone zakrčenja saobraćaja.

Kako bilo, ovog muškarca neće videti da plače.

U jednom trenu mi se učini da nešto nije u redu, primećujem krajičkom oka neki neobičan pokret. Okrećem se i gledam dom koji napuštam, blistave klizne prozore i besprekorno obrađenu opeku. Zurim u deo samoga sebe, u mesto na kome sam proveo poslednjih šest godina života radeći ono što bi trebalo da radi čovek kao ja, koji ima ženu i dva sina.

Evo ga ponovo, na spratu. Slepо zurim u siluetu drugog muškarca u kući u kojoj spavaju moji dečaci.

1

TOM

Tri nedelje ranije

Nikad se ne zna. I tako ti je to.

Kada sam bio mali, želeo sam da postanem astronaut i da piljim dole u Zemlju iz svoje lunarne stanice. U pubertetu sam neustrašivo sanjao da postanem rok zvezda. Na koledžu sam bio siguran da ću postati korporacijski div koji glasno naređuje, nameće dogovore i žuri na boing 747 za Njujork ili Tokio. U dvadesetim godinama radio sam skoncentrisano, gomilao sate, davao sve od sebe, uveren da ću negde dospeti, da je sve to vredno truda, da postoji neki opipljivi cilj. Do tridesete sam bio na dobrom putu, siguran da pišem vlastitu istoriju, uvek misleći na budućnost.

Za mnoge stvari sam mislio da su očigledno tačne: između ostalog i za to da ću, kada budem imao četrdeset godina – a kako se to činilo utešno daleko! – imati ženu i par klinaca, živeti u kući na kojoj mi svi zavide, u kući koju posedujem ja, a ne banka, i da ću moći da posmatram svoj život sa bezbednog rastojanja, oslobođen mučne borbe koju mnogi moji vršnjaci moraju da vode. Biću uspešan, i ljudi će to znati čim me ugledaju.

Nešto se od ovoga i ostvarilo, iako nije sve. Voleo bih da mogu da vam ponudim procenite, nešto empirijsko, opipljivo, ali nikada ni sam to nisam mogao da

izračunam. To je, nekako, kao da dobiješ četvorku na lotou: dobio si, ali ne toliko da bi se osećao kao šampion, a valjda bi trebalo da je to suština dobitka.

E pa, do četrdesete imam još vremena (iako manje nego što bih voleo), i polako sam počeo da shvatam da neću biti izuzetak od pravila kao što sam mislio kada sam imao dvadeset godina: plaćaću porez, na kraju ću imati više dlaka na ušima nego na glavi, svađaću se sa ljudima koje volim, umreću. Pa šta, mogli biste da kažete i bili biste u pravu. A opet, lagano urušavanje vremena i nade je surovo. Počinje tako što shvatiš da su svi u engleskoj reprezentaciji – uključujući i golmana – jebi ga, *pet godina* mlađi od tebe. Onda negde pročitaš o izvršnim direktorima kompanija koji su diplomu srednje škole dobili po novom programu. Zatim jedne grozne večeri primetiš da princ Edvard ima više kose nego neki tvoji drugari. U isto vreme i tvoja priča postaje predvidljiva. Manje su šanse da ćeš nekoga iznenaditi – ljudi naprosto misle da su te *provalili* i da tu nema šta da se objašnjava.

Počinjem da shvatam kako drugi vide moj život, kakva je moja priča. Znae na šta mislim, kako bi ljudi koji te ne poznaju dobro – a ko te pa poznaje – mogli rezimirati delove tvoga života u dve rečenice slučajnom poznaniku na nekoj zabavi. Kao: „A, Vinston. On ti je neki budža u politici, član parlamenta za vreme rata i sve to. Vodio je zemlju u najtežim trenucima, ali ima gadan jezik.” Ili: „Džon je veoma uspešan muzičar. *Pun je para*. Priča se da je onaj drugi iz benda pravi talenat. Živi u Njujorku sa nekom čudnom Japankom.”

Moja bi priča bila nešto skromnija. „Ovo je Tom. Oženjen je. Međutim, izdržava ih *ona*. On je izgubio dva posla za dve godine. Mislim da sada sedi kod kuće i čuva decu. Imaju dva dečaka – *dosta nezgodna*.” Ništa ne bi rekli o mojoj izuzetnoj kolekciji singl ploča *Motauna*², o tome da sam pobedio u plivanju na pedeset

² Motown Records – muzička produkcijska kuća iz Detroida (prim.prev.).

metara leptir stilom u kategoriji za decu ispod dvanaest godina na međuškolskom takmičenju severozapadnog Londona, niti o mojoj legendarnoj sposobnosti da obavestim ljude, brzo i kratko, o tome koji je najkraći i najlakši put između bilo koje dve stanice podzemne železnice. Od stanice Vembli central do Londonskog mosta? Nema problema, sedite na stanici Bakerlu na voz ka jugu sve do Elifant end kasl-a, a tamo uhvatite Nordern lajn ka severu i idite dve stanice.

Ne, to neće pominjati.

Pa, u životnoj knjižici bila bi neka trojka. Gospodin Pouzdani i Obični. Još je gore jer za trud zaslužujem četvorku. Mislim da je to najgore što čoveku može da se desi – da se trudi, ali bezuspešno. Uvek sam gledao da budem ili lenština koja ne postiže ništa, što sadrži neku nonšalanciju tipa baš-me-briga, ili pak, vredan i blistav, majstor borilačkih veština koji neumorno i predano posvećuje čitav život jednoj jedinost strasti.

Tek sam poslednjih godina shvatio da nisam ni jedno ni drugo. Isti sam kao i ostali. Radim koliko treba, dođem kući, volim svoju decu, jedem ono što ne bi trebalo, gledam na televiziji loše emisije, koje mi se čak i ne dopadaju, poigram se sa sobom dok se tuširam, povremeno vodim ljubav sa bračnom družbenicom, koja mi ga ponekad ljubavno popuši. Sanjam o tome kako ću jednog dana zarađivati toliko da ne moram da radim sva ona sranja koja ne želim. Ali, znam da se to neće ostvariti, pa zato, kada imam posao, isti obavljam s mukom, pokušavajući da sačuvam malo ponosa, da se setim onoga što sam mislio da ću jednog dana postići.

Odmore očekujem još željnije nego što bi trebalo.

Imam brata blizanca koji se zove Šon. Roditelji nam nikada nisu otkrili koji se prvi rodio – tvrdili su da ne žele da dobijemo komplekse više ili niže vrednosti na osnovu toga ko je prvi izašao iz stomaka. Glavna drama našeg dolaska na svet odnosila se na tačan datum

rođenja. Moja majka, nekada katolkinja, bila je čvrsto rešena da njena deca ne ostvare očekivanja akušera koji je predvideo ne baš popularan termin 6. 6. 66. Iako nije redovno odlazila u crkvu još od kada je napustila roditeljski dom u Vitenšou u Mančesteru, pet godina ranije, mogućnost da jedno, ili čak – blagi bože – oboje njene dece budu antihristi, nije se smela prepustiti slučaju. I tako, obzirom da nijedan od nas nije stigao 5. juna, ona se zaklela da još dvadeset i četiri časa neće postati majka. Otac je trčkarao između kuhinje i dnevne sobe i poji je čajem sa mlekom i biskvitima, koje ona i danas, više-manje neprekidno jede. Što se mame tiče, ona je slušala radio i mrmljala pop pesme da ne bi mislila na mogući neposredi dolazak Sataninog semena.

Uprkos čaju i hit paradi, mami je vodenjak pukao oko 7 sati uveče. Iako se bunila, otac ju je strpao u sivi ford angliju i isporučio u Bolnicu Kraljice Šarlote, gde je ona navrla da moli osoblje da ne dopuste da se njene bebice rode toga dana – na veliko nezadovoljstvo žena koje su stiskale svoja upravo rođena čeda. Kako je oduvek bila uporna, mama se držala koliko je bilo potrebno i porodila se u 12 sati i 7minuta posle ponoći. Sa olakšanjem su odahnuli i ona i svi ostali koje je uvukla u borbu. Mnogo godina kasnije reći će nam da je prvo što je uradila kada smo se rodili bilo da nam pregleda glave da bi videla ne nosimo li đavolov znak. Ne znamo da li je to istina ili ne. Tata, koji je propustio završnicu jer je skoknuo da zapali jednu namber siks³, nije mogao ništa da nam ispriča. Mama je takođe govorila da je dodatna korist od toga što smo izbegli 6. juni i to što tada pada Sveti Norbert, jedan od mojih najmanje omiljenih svetaca, uglavnom zbog imena.

I tako, srećom, ni Šon ni ja nismo dobili ime Norbert, niti smo, koliko je meni poznato, antihristi, ali smo

³ Embassy Number Six – marka cigareta britanskog proizvođača Imperial Tobacco, Embassy (prim. prev.).

blizanci i ličimo na bezbroj načina. Fizički, ljudi nas često mešaju, a i po stavovima i ponašanju sličniji smo nego što to hoćemo da priznamo. Međutim, ako gledamo po rezimeu za pijanke, između nas postoji duboki jaz.

Vidite, Šon je strašno uspešan. On poseduje vlastitu firmu koju je izgradio u poslednjih deset godina tako što se predstavljao i reklamirao, trčao i muljao, taktizirao i završavao poslove. Šon nosi ručno šivena odela marke „Kilgur“. Šon je član pravih klubova i ima rezervacije u pravim restoranima. Šonu je pri ruci uvek neka devojka. Šon zna znanje. Šon zna kako da kaže pravu stvar u pravom momentu. Šon kao da je sišao iz muškog časopisa. Da ne volim Šona, mislim da bih morao da ga mrzim.

Čudno je to što smo nekada obojica bili takvi. Obojica smo bili dobri đaci, pristojni u sportu, OK što se tiče devojaka... Nisam baš siguran kada je počelo moje srozavanje. Ne bi bilo pošteno reći da je počelo kada sam se upoznao sa svojom budućom ženom Sarom, kada nam je bilo dvadesetak godina. Bio sam u Fridžu⁴ u Brikstonu, na proslavi Svih svetih, u klubu po imenu Vestworld, koje je za to veće promenjeno u Vičworld⁵. Bilo je to kasnih osamdesetih, pre pojave super klubova, pre nego što su u Britaniji ljudi usavršili izlaženje i napijanje do te mere da je to postala jedna od retkih stvari koje zaista dobro rade. Upoznao nas je zajednički prijatelj. Odmah sam znao da želim da je kresnem – na kraju krajeva, bila je zgodna i ženskog roda. Bila je vitka, sa talasastom smeđom kosom očešljanom unazad, uglastih, upečatljivih crta, obučena provokativno taman koliko treba, što sam ja protumačio kao dobar znak seksualne dostupnosti. Toliko se uplašila da će umreti od dehidriranja izazvanog ekstazijem koji je

⁴ Fridge – poznati muzički klub u Londonu (prim. prev.).

⁵ Westworld – Zapadni svet; Witchworld – Veštičji svet (prim. Prev.).

uzela da je pila, činilo se, litre vode između ludački energičnih tura na podijumu za igru. Kada je počela sve to da povraća, ja sam joj držao kosu: povratila je pravu Temzu evijan vode – reka je potekla niz prolaz sve do najdaljih kutaka Fridža. Ona to često navodi kao razlog zbog koga je pristala da spava sa mnom.

Pa, bila je seksi, pametna i duhovita i lepo smo se provodili. A posle smo se venčali i opet se lepo provodili. Barem neko vreme. A onda je ona postala mama. I još uvek je mama i, bože zdravlja, uvek će i biti. U stvari, i ne znam šta se dogodilo sa devojkom iz Fridža koja je igrala kao sumanuta i povraćala vodu, ali ona više ne živi u našoj kući. Tu je sada uspešan advokat. Još uvek je privlačna, još uvek je pametna i duhovita, ali je ipak majka, i to majka koja ima suviše drugog posla da bi slušala izandale šale svoga muža i bavila se njegovom svakodnevnim borbom da odnos mišića i sala u telu održi boljim nego kod praseta. (Uzgređ, i ta bitka je beznadežna, taman koliko i one koje su se vodile u Flandriji 1916).

Još jedan par je došao da živi sa nama. Dva dečaka, Majkl i Patrik. U stvari, oni više vladaju kućom nego što u njoj žive. Nikada ranije nisam čuo ili video takvu eklipsu prostora izazvanu bukom i kretanjem. Kada bih uspeo da upregnem njihovu energiju, mogao bih da smanjim potrebe sveta za fosilnim gorivima. Moji dečaci se ističu u mnogim stvarima, ali posebno u: tući, zevzečenju, smejanju, jedenju i prdenju. Nasuprot tome, ne umeju da poslušaju savet ili uputstvo od bilo koga drugog osim od Sunder Boba Kockalonea. Kada ne rade neku od ovih stvari, razvlače se naokolo u nekom zanosu iz kojeg ih roditelji ne mogu trgnuti.

A zaglavljani smo zajedno, jer sam ja sada ono što se zove tata domaćica. Opet, bolje nego da idem na posao, rekoše mi... U stvari, i nije bolje. Počinjem da se slažem sa onim lezbo feministkinjama sa kosom kao žica za sudove – to je drugačiji posao, koji donosi

izvanredne nagrade (kako pričaju roditelji koji su zbog blistavih karijera retko u stanju da vide svoju decu na dnevnom svetlu), ali je manje opipljiv od mesečnog BACS transfera⁶ i penzionog osiguranja.

Nekim ženama klecaju kolena na pomisao da jedan muškarac može da bude tako nežan staratelj da bi se oprostio od karijere kako bi se posvetio deci. (Vidi ove ironije: žene mi poklanjaju pažnju jer misle da sam dobar muž i otac.) Ali moja situacija nije takva. Ja sam kod kuće jer nisam u stanju da zadržim posao. Prokleti poslovi mi naprosto klize kroz prste. Ja sam kod kuće jer sile van moje kontrole (Sara, Onaj Gore) diktiraju nemogućnost angažovanja žene za čuvanje dece, bez da ja okrećem dolap u nekoj firmi. Naravno, ja volim svoje dečake, uvek sam im davao prednost u odnosu na posao, ali ne mogu da se pretvaram da mi je ikada ležalo da budem muž domaćica. U krajnjoj liniji, moje kukumavčenje (ili ako hoćete da budemo otmeni, moj psihički zamor) treba pripisati činjenici da nisam u ovom položaju po vlastitom izboru. Mogu da zamislim neku priliku – dobitak na lutriji, novac od nekog sumnjivog osiguranja – tada bi to što ne radim i čuvam dečake zaista bilo po mom izboru. Možda čak i životni stil. Ali, ja ovo nisam izabrao, ovo su okolnosti u kojima se nalazim, a neke okolnosti je teško prihvatiti.

Mnoge sitnice naprosto sakate čoveka, a ja na njih pristajem, jer bih izdao sve ostale kada bih prestao da lažem samoga sebe. Ali, već dugo osećam da nešto nije u redu; svaki put kada se pogledam, osetim tupi bol koji govori da nisam dovoljno dobar. Bez obzira da li seckam šargarepu u štapiće koji ne izgledaju dobro, ili bez veze parkiram kola, onaj majmunčić koji mi jaše na grbači ogorčeno krešti i kritikuje: *Eto, i to si zeznuo*. Posmatram kao hipnotisan potpunu imbecilnost toga

⁶ BACS –skraćenica za Bankers Automated Clearing Services, sistem automatske obrade finansijskih transakcija u Velikoj Britaniji (prim. prev.).

što moji sinovi udaraju jedan drugoga po glavi plastičnim motkama, a majmun nastavlja: *Jadan si, vala, skroz jadan*. Trapavo pokušavam da domamim Saru u krevet, a ono stvorenje tužno odmahuje dlakavom glavom i otpisuje me jednom jedinom prostom imenicom *Luzer*.

Sara previše radi i previše se rastrže: njen uspeh je mač sa dve oštrice. Kao porodica, finansijski uspevamo da ostanemo na površini uprkos visokoj hipoteci. Međutim, ona mora da prihvati, maltene, svaki slučaj koji joj dopadne u onoj fazi karijere u kojoj mnoge njene kolege mogu da biraju samo najsočnije i najisplativije poslove. Ona sve podnosi razumno i stoički, ali se plaši da će možda biti loših posledica po dečake, a da mi nećemo ni da primetiti sve dok ne čujemo u školi, od drugog roditelja ili od policajaca. (Zar nismo *ništa* naučili od Zama u *Greindž Hilu*⁷? Ona je bolno svesna da joj se sinovi menjaju i da će, dok se okrenemo, otići ; baš to je jedan od mnogih razloga zbog kojih je volim, ali i razlog zbog koga se tako mnogo svađamo.

Eto, tako je u kući Kaningemovih. Ja, Sara i dečaci – i onaj prokleti majmun na mojoj grbači – pokušavamo da shvatimo jedno drugo i sami sebe. Slika porodičnog raja.

Kakvog-takvog raja.

⁷ *Grange Hill* – britanska dečja TV serija (prim. prev.).

2

ŠON

Pre nego što krenemo dalje, trebalo bi da vam kažem: ja sam ubedljiv. Oduvek sam bio ubedljiv. Znam kako da ostvarim vezu sa ljudima. Ja stvari obavljam. Ubrzavam ih. *Završavam posao*. Ne grubo i prostački, znate, nisam trgovac. Ne, postupam mnogo neprimetnije. Neću vam ja uzeti novac; uzeće ga moji ljudi. Ono šta ja radim je menjanje načina na koji razmišljate, osećate i vidite. Mislite da ste zadovoljni svojim dezodoransom? Možda imate problem na koji ni najbolji prijatelji ne mogu da vam ukažu. Voleli biste da ponovo odete u isto staro letovalište u Španiji i ove godine? Zašto ne biste probali nešto drugo? Šta mislite o putovanju kakvo se doživljava samo jednom u životu – u Gambiju, koja je pogodna za porodice? Volite supu? Onda ćete zavoleti i revolucionarni novi *supvič*! Mogu da vas navedem da žudite za stvarima za koje niste ni znali. Probao bih ja da vam prodam i tumor, samo kada me ta reč ne bi nasmrtno plašila.

Nulte godine, postojali smo samo ja, Mek⁸, telefon i mnogo brbljanja. Od tada smo doživeli deset godina rasta čvrstog kao kamen, zapošljavamo trideset privlačnih ljudi, a imamo i kancelarije sasvim blizu Kings rouda, dovoljno prijatne da članovi tima i ne požele da idu kući. Dao sam ovog Božića deset hiljada za iPodove

⁸ Mackintosh – marka kompjutera (prim. prev.).

koje je nasnimio disk džokej Kasper iz kluba Marki u Berlinu, a pomislili biste da sam im pokloniobar po aston martin. Ljudi mi ponekad kažu: „Šone, momče, tvoj je život kao san.” I u pravu su, imam sve što želim: gajbu za privođenje, diskretno bogataški automobil i dovoljno sklonjenog novca da mogu da dignem ruke od svega već sutra i, ako ikada to poželim, odem u Vels da živim u vlgvamu.

Što, naravno, neću.

Eto, tako je to. Stvorio sam svet po sopstvenom liku i uglavnom se dobro osećam. Mislio sam da će, kada dođem do određene tačke, nadalje biti mirno more. Ali nije. U stvari, još je teže, a ono prigovaranje u pozadini mozga još je upornije. Da li vam se nekada dogodilo da hodate ulicom i, samo na trenutak, ugledate odraz nekog čoveka u izlogu, pre nego što shvatite da ste to vi? Meni se to stalno dešava. I svaki put za trenutak osetim prazninu u stomaku, baš kao onda kada sam bio đak i kada je, nedeljom uveče, moja mama učiteljica tražila da mi pregleda domaći. Taj osećaj proganja čoveka kao kamen u utrobi, kao da sam zaboravio nešto *stvarno loše* što se ili već dogodilo ili će se tek dogoditi. Kada brzo bacim pogled preko mentalnog desktopa, vidim da niko do koga mi je stalo nije doživeo nesreću, da ne čekam rezultate biopsije, da niko nije podavio mačiče i da nijedna takmičarka iz *Velikog brata* nije zatrudnela sa mnom.

Moj život je dobar. Ništa mi ne fali. Ne brinem kako ću da platim neki račun još od onda kada su me Spajs Grls pitale šta *stvarno, stvarno želim*. Pa dobro, možda mi posao ne ide tako dobro kao pre tri ili četiri godine, ali zaboga, ne mogu da se žalim. A mogao bih, naravno. Ima mnogo toga o čemu bih mogao da kukam, ali ne želim da odaberem taj put, zašto bih, kada umesto toga mogu da odem u hotel „For sizons“ u Nevisu. Evo šta radim – odem rano u kancelariju i ostanem do kasno. U međuvremenu se trudim da mi misli ne odlutaju sa ciljeva radnog mesta. PR, marketing i brending

privlače osobe koje napreduju uz ritam muzike braće Galager⁹, pa je moje pravilo da obučavam svoje radnike da hladna, mirna i razumna glava uvek pobeđuje nad panikom, uzbuđenjem i zbunjenošću.

Znam da u eri u kojoj se životni stil bira, čovek to ne bi trebalo da prizna, ali meni je posao u životu doneo mnogo više zadovoljstva nego bilo šta drugo. Volim da sklopim posao mnogo više nego što volim rad koji tome prethodi ili koji sledi posle toga. Ali, ako ne uložim rad, ne mogu da sklopim novi posao, pa zbog toga ipak radim. Sam rad, planiranje, smišljanje strategija, lansiranje i održavanje za mene su nešto kao predigra. Oni me vode do cilja, iako sami ne pružaju previše zadovoljstva.

Vidite ovako. Pre neki dan sam čuo novu reč: „ribamoron“. U suštini znači: upoznaš se sa ekstra zgodnom ribom, kreneš da ćaskaš sa namerom da sklopiš posao, a onda shvatiš da te nešto kod nje odbija. Možda je to glas, možda politički stavovi (mada nisam siguran da neko još uvek gaji politička uverenja – za koga ćeš glasati je pitanje životnog stila baš kao i to da li koristiš italijansko ili špansko maslinovo ulje), možda je u pitanju način na koji isisava kockice leda sa dna koktela sa red bulom. Ko zna? Meni ljudi idu na živce na toliko načina da maltene za svakoga moram da pravim izuzetak. Ali suština ribamorona je u tome da, uprkos nekoj njenoj neprijatnoj osobini, ne možeš da odoliš želji da spavaš sa njom, *iako* ti je blago odbojna. To je asimetrična jednačina – Džesika Simpson od zavrzlamе. Retko sam bio u stanju da odolim takvim devojkama, što je, po mom mišljenju, dobro. To u meni budi gospodina, momka koji je u stanju da drži jezik za zubima i pušta druge da žive.

Koliko sam razumeo, baš to je veština koju oženjeni ljudi treba da savladaju – sposobnost da ignorišu tuđe mane (a ne zaboravimo da treba i da budu voljni da spavaju sa osobama koje su im odbojne). Valja priznati, bez obzira da li vas nervira to što vaš „životni saputnik“

9 Muzičari rok grupe Oasis (prim. prev.).

stavlja previše majoneza u sendviče, ostavlja kola u brzini kada ih parkira, gura toliko đubreta u kantu da kesa mora da pukne dok je cimete da je izvučete, gnjavi vas da gledate televizijske emisije sa kretenastim, tupavim vođiteljima koji se navodno sviđaju „klincima“ ... Bog je u detaljima. Sitne stvari postaju krupne, zatim postaju nepodnošljive i, dok se okreneš, tvoj saputnik – kome si obećao da ćeš ga voleti do poslednjeg daha, kome si se kleo da ćeš brisati zadnjicu ako ga pogodi neka strašna bolest – počinje da ti ide na živce gore nego najljući neprijatelj. Tako mi pričaju oni koji su izdržali dovoljno dugo da steknu nešto što zovu „dobar brak“. Pa, možda grešim, ali mislim da bi možda sveštenici i popovi, rabini i mule trebalo da ubace još jedno pitanje među sve one budalaštine o ostajanju zajedno dok nas smrt ne rastavi, nešto u smislu: jeste li spremni da osetite mržnju kakvu u životu niste osetili? Mržnju iz dubine duše kakvu niste osećali ni prema Fredu Vestu, Piteru Satklifu i Ianu Hantliju¹⁰ ili nekom drugom mrskom zlikovcu za koje je i smrt suviše dobra?

Naravno, ne sve vreme, ali trenuci slepog besa koje brak izaziva, slučajno ili namerno, stavljaju ljudsku izdržljivost na probu gore nego neka podzemna turska tamnica za mučenje. Bambusovi trnovi zabijeni pod nokte manje bole nego mokri peškiri bačeni na pod u kupatilu; hod po užarenom ugljvlju je provod u odnosu na otkriće da je prazna kutija kornflejksa vraćena u ormarić; struja puštena iz akumulatora kroz genitalije je kao mesec dana u Toskani u poređenju sa pola sata traženja daljinca kada vaša bolja polovina reši da ga smandrlja iza sofe. Tako kažu.

Naprostu ne znam da li sam dovoljno otporan da trajno održavam ekstremni odnos odraslih ljudi tipa „otvorena vrata od kupatila dok piškiš“ čak i onda kada znam da će se moj dan sastojati od kućnih nerviranja od kojih ti se stomak prevrće. Jer, po mom mišljenju, otpornost je

¹⁰ Najozloglašeniji kriminalci u Velikoj Britaniji osuđeni zbog serijskih ubistava ili silovanja (prim.prev.).

osobina koja je u braku mnogo potrebija i od gimnastike u krevetu i od finansijske sigurnosti. Naravno, ja obe te stvari imam u obilju, što nije loše, ali ponekad vidim stari par na ulici, one što su decenije proveli zajedno, kroz ratove, otpuštanja sa posla i hemoterapije i još uvek obožavaju jedno drugo, pa se pitam ne bih li menjao svoje žurkice u troje i kancelarijski nameštaj Herman Miler za dodir poznate ruke dok hodamo glavnom ulicom. Ne ruke tih staraca, naravno. To bi bilo ... uuuh.

Ali, znate šta? Nikada to ne bih rekao svojim oženjenim prijateljima. Za njih sam ja izgubljeni slučaj, predmet zabave koji svojevoljno iskopava sopstveni samački šanac sve dublje i dublje dok se jaz među nama širi. Međutim, dok slavim svoju ulogu profesionalnog samca koji se zakleo da će se provoditi i koji nikome nije odan, ipak se pitam šta propuštam. Pre nekoliko godina, kada je bangra¹¹ ulazila u modu a ja prolazio kroz fazu ozbiljnog zabavljanja sa Azijkama (sve do nesrećnog susreta sa ne baš oduševljenim ocem Sikom koji je mahao ceremonijalnim bodežom), moj brat Tom i većina mojih prijatelja počelo je u paru da kreće ka oltaru, a ja da se pitam ne bi li trebalo da isprobam to sa ozbiljnim vezama. A onda sam ukapirao da su venčanja na koja me pozivaju bogata lovišta nacvrcanih mačkica (Azijatkinja i drugih), pa sam pomislio da je neophodno da pričekam dok ne istražim ceo spektar emocionalno odbeglih vozova pre nego što istaknem belu zastavu.

Eto mene, živim kao neki jebeni bogati tinejdžer, svestan da, ako za pet godina moj privatni život ostane i dalje ovakav, postoje debele šanse da pozne godine provedem u staračkom domu visoke klase, gde će mi hranu gnječiti i kesicu prazniti, i da neću imati čemu da se nadam osim turnira u kartanju. A opet, sigurno je i to bolje nego da ostarim sa nekim ko me je izluđivao četrdeset godina. Mislim, je li to veza ili bolest?

¹¹ Bhangra – vrsta pop muzike sa indijskim uticajima (prim. prev.).